

Režisierius C.Graužinis tiki naivumu

Rūta Oginskaitė ("Mūzų malūnas")

2010-06-28 08:15

Vokietijoje sekmadienį baigėsi tarptautinis festivalis „Naujos pjesės iš Europos“, kuriame po 14 metų pertraukos dalyvavo ir lietuviai – „Cezario grupė“.

Vysbadeno bienalėje – sausakimšoje Mainco „TIC Werkraum“ teatro kamerinėje salėje – keturi „Cezario grupės“ artistai vaidino režisieriaus Cezario Graužinio pjesę „Viskas arba nieko“.

Apie tai, kas patirta vaidinant Vokietijoje, šiuo metu Atėnuose esantis 42 metų C.Graužinis papasakojo „Lietuvos rytui“.

- Kaip apibūdintumėte spektaklį „Viskas arba nieko“ pagal savo pjesę?

- Padedamas savo aktorių bandžiau sukurti regimą ir girdimą „vidinę kelionę“ – tokį psichinį procesą, kai fantazijos pinasi su atsiminimais. Pats labai nustebau, kai pastebėjau, kad mano parašytame tekste yra daugybė aliuzijų į lietuviškas dainas ir pasakas.

Niekada nestudijavau savo tautos kūrybos. Bet staiga toji „snaudžianti informacija“ ėmė ir sprogo kaip ilgai slėptas, bet nesudrėkęs parakas. Net pats nustebau, iš kur visa tai?

- Ar Vokietijoje jautėtės suprasti?

- Vysbadeno bienalėje dominuoja vaidinimai, gvildenantys socialines arba istorines problemas. Iš anksto žinojome: „Viskas arba nieko“ tame kontekste atrodys lyg spektaklis iš Mėnulio. Pespėjau aktorius, kad gali tekti vaidinti „į tuštumą“.

Bet vos tik vaidinimas prasidėjo, supratau, kad klydau. Žiūrėjo įdėmiai, suprato humorą, reagavo audringai. Bendrauti su publika spektakliui labai padėjo ir talentingai bei tiksliai Jūratės Pieslytės atliktas vertimas.

Po spektaklio į susitikimą su trupe atėjo bene pusšimtis nuoširdžiai besišypsančių žmonių. Iš jų kalbų ir klausimų pasirodė, kad jie mūsų „Viskas arba nieko“ priėmė kaip „atsitikimą“, provokuojantį patirti tam tikrą būseną, įgyti naujos patirties.

Nebuvo jokių pseudointelektualių mėginimų ieškoti kodų ar metaforų, nebuvo, ačiū Dievui, ir klausimų „apie ką visa tai“ ar „kokia pagrindinė jūsų spektaklio mintis?“.

Kai išgirdome, kad „žiūrėdami į aktorius savo vaizduotėje matėme vidinį filmą“, supratome, jog misiją atlikome.

- Ką teatro žmonėms reiškia kūrėjų susitikimai su žiūrovais?

- Per tokius susitikimus atsiranda proga pasitikrinti, ar tikrai buvo kontaktas, ar spektaklis „užkabino“. Nemanau, kad komplimentai ar juodžiausia kritika galėtų veikti mūsų grupės kūrybą – tiesiog seniai ir tvirtai žinome, ką ir dėl ko darome. Mes sau – ir pikčiausi kritikai, ir guodėjai.

Lietuvoje žiūrovai prieina pasišnekėti po spektaklių, gauname daug nuoširdžių nuomonių iš nepažįstamų žmonių elektroniniu paštu. Manau, aplinkoje orientuojamės tikrai neblogai.

- Koks spektaklio „Viskas arba nieko“ likimas Lietuvoje? Ar vasarą bus galima pamatyti „Cezario grupės“ vaidinimų?

- Spektaklį „Viskas arba nieko“ sukūrėme prieš metus, jis dar ne iki galo įvertintas. Norėtume, kad jį žiūrintis žmogus trumpam iškristų iš konteksto, kad pailsėtų nuo suvokimo inercijos. Kitaip tariant, kad jam nuneštų stogą. Į spektaklį ateina vis daugiau jaunų žmonių, pasirengusių tai patirti.

Liepą ir rugpjūtį ketiname rodyti keturis vaidinimus iš savo repertuaro Palangoje, Nidoje, Druskininkuose.

- O kokios naujienos paties gyvenime?

- Atostogauju – rašau dvi pjeses. Helsinkio „Viirus“ teatrui – komediją apie senatvę. Sumanymas atsirado iš linksmų pamąstymų, ką galėtų paporinti Davidas Beckhamas, sulaukęs 90 metų.

Kitas – didesnis ir rimtesnis – tekstas yra skirtas „Cezario grupės“ aktoriams.

- Kodėl jūs, režisierius, tapote ir dramaturgu?

- Paauglystės laikais rašiau tikėdamasis, kad galiu pakeisti pasaulį. Dabar, perlipęs keturiasdešimtmetį, rašau gal naiviai, bet nuoširdžiai tikėdamas, kad tuo galbūt galiu šiek tiek apsaugoti pasaulį nuo grėsmingos kaitos.

Arba – paradoksas! – rašau, kad atkurčiau tą pasaulį, kurį norėjau susprogdinti paauglystėje. Arba kad galėčiau parodyti kitą pasaulį – kurio nėra, bet man pavyko išvysti.

Teigdamas, kad teatras turi būti įvairialypis, bet koks, išskyrus nuobodų, balsuoju už teatrą, kalbantį apie žmogaus sielą, ieškančią grožio.

* * *

Dramaturgai vienija Europą

Kas dveji metai Vokietijoje vyksta didžiausias pasaulyje naujosios dramaturgijos festivalis – teatro bienalė „Naujos pjesės iš Europos“. Jame šiemet parodyti 42 spektakliai. Būtent tiek dramaturgų iš visos Europos padeda rengėjams pasirinkti įdomiausius savo šalies kūrinius.

Mūsų šaliai bienalėje atstovauja M.Ivaškevičius, kaskart siūlantis pastatymus iš Lietuvos, tačiau ilgą laiką festivalio programoje lietuviškos trupės ne vaidino. Paskutinis nacionalinę dramaturgiją

reprezentavo R.Tumino spektaklis „Nusišypsok mums, Viešpatie“, pastatytas pagal G.Kanovičiaus romaną – tai buvo 1996 m. Pirmajame festivalyje 1992 m. buvo rodomas E.Nekrošiaus „Kvadratas“ – teatro istorijoje šis pastatymas vadinamas variacija rusiškos dokumentinės apybraižos „O buvo taip“ motyvais.

Šiomet bienalės internetiniame dienoraštyje teatro kritikai C.Graužinio veikalą „Viskas arba nieko“ gretina su S.Becketto kūryba, išvelgia jame egzistencializmo ir meditacijos elementų. Apžvelgdama lietuvių kūrinių ir tą patį vakarą parodytą švedų spektaklį „Mūsų šimtas“, teatro kritikė M.Braun priėjo prie išvados, kad Europa tą vakarą susivienijo bent scenoje, nes abiejų spektaklių pagrindinė mintis – mes visi turime vieną gyvenimą, už kurį patys privalome būti atsakingi.